

KARDIOLOGIJA

Iznenadna srčana smrt – tiki ubojica o kojem se malo zna

U Zagrebu je 26. ožujka 2010. godine Radna skupina za aritmije i elektrostimulaciju srca Hrvatskog kardiološkog društva održala prvi okrugli stol o iznenadnoj srčanoj smrti s ciljem podizanja svijesti i edukacije o tom važnom zdravstvenom problemu od kojeg svake minute u Europi umire jedna osoba.

Radna skupina za aritmije i elektrostimulaciju srca stručno je tijelo Hrvatskog kardiološkog društva, koje čine predstavnici svih centara za elektrostimulaciju i elektrofiziologiju srca u Hrvatskoj (pet centara u Zagrebu, dva u Splitu i po jedan u Krapinskim Toplicama, Karlovcu, Slavonskom Brodu, Osijeku, Rijeci, Zadru i Dubrovniku). Glavni ciljevi djelovanja Radne skupine su sljedeći: 1) dijagnostika, prevencija i liječenje poremećaja srčanog ritma kao i stanja koja ih uzrokuju, 2) edukacija medicinskih djelatnika i bolesnika, i 3) suradnja sa sličnim skupinama u Europi i svijetu. Predsjedatelj Radne skupine je predstavnik Hrvatske u Europskom udruženju za srčani ritam.

Na okruglom stolu koji je vodio predsjednik Radne skupine prof. dr. sc. Dubravko Petrač razgovaralo se o dijagnostici, prevenciji i liječenju iznenadne srčane smrti, situaciji u Hrvatskoj te dostupnosti liječenja. U raspravi su sudjelovali prof. dr. sc. Davor Miličić, predsjednik Hrvatskog kardiološkog društva, dekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i predstojnik Klinike za bolesti srca i krvnih žila KBC Zagreb, dr. Šime Manola iz Kliničke bolnice „Sestre milosrdnice“, dr. Bruno Bužević iz KBC-a Zagreb te doc. dr. sc. Robert Bernat iz Specijalne bolnice za kardiovaskularnu kirurgiju i kardiologiju „Magdalena“.

Iznenadnu srčanu smrt uzrokuju poremećaji srčanog ritma zbog kojih u jednom trenutku prestane dotok krvi u mozak i druge organe, za razliku od srčanog udara koji dolazi uslijed začepljenja jedne ili više arterija koje dovode krv do srca.



Članovi radne skupine za aritmije i elektrostimulaciju srca Hrvatskog kardiološkog društva naglasili su važnost podizanja svijesti i edukacije, kao i pravovremenog prepoznavanja pojedinaca s povećanim rizikom nastanka iznenadne srčane smrti, zdravstvenog problema od koga svake minute u Europi umire jedna osoba.

Nastupa bez upozorenja, najčešće u osoba koje do tada nisu imale srčanih problema ili su se osjećale zdravima, te nema specifičnih simptoma. Do iznenadne srčane smrti dolazi na bilo kojem mjestu u bilo koje vrijeme. Stoga je pravodobno prepoznavanje osoba s rizikom od iznenadne srčane smrti, kao i primarna prevencija, jedan od glavnih ciljeva u zbrinjavanju ugroženih bolesnika.

Iznenadna srčana smrt nije dovoljno poznata u javnosti premda je riječ o jednom od vodećih uzroka smrti. Naime, iznenadna srčana smrt u Europi svake godine uzme više života nego moždani udar, rak pluća ili rak dojke. Prema podacima HZJZ-a, u Hrvatskoj godišnje umire više od 50 tisuća osoba. Vodeći su uzrok smrti kardiovaskularne bolesti s više od 26 tisuća umrlih osoba (52,8%), a od tog broja više od 18 tisuća osoba je umrlo isključivo zbog srčanih bolesti. Prema izračunima dostupnim u međunarodnim studijama, otprilike 50% osoba umire iznenadnom smrću, što znači da od iznenadne srčane smrti u Hrvatskoj godišnje umire oko 9000 osoba.

Otpriklje 95% osoba suočenih s iznenadnom srčanom smrću umire zbog nedostatka vremena za pravovaljanu reakciju. Naime, kako su to događaji koji se odvijaju izvan

bolničkih zidova, da bi osoba preživjela potrebno je da slučajni svjedok događaja pravodobno i na ispravan način počne reanimacijski postupak do dolaska stručne medicinske hitne pomoći koja će postupak nastaviti te obično uz pomoć defibrilatora uspostaviti normalan ritam srca. Uspostava normalnog srčanog ritma mora biti najkasnije u roku od šest minuta. Za svaku minutu više izgledi za preživljavanje smanjuju se za 10%. No, postoji učinkovit način tretiranja iznenadne srčane smrti i održavanje većeg broja ljudi na životu, a to je defibrilacija – ponovno uspostavljanje normalnog srčanog ritma električnim šokom. Implantabilni kadioverter defibrilator (ICD) je siguran, pouzdan te izrazito učinkovit u sprječavanju iznenadne srčane smrti (čak 98%) te se preporučuje kao terapija prvog razreda za najugroženije skupine bolesnika. Uvjet za to je da liječnici, posebice kardiolozi, pravodobno prepoznaju osobe kojima je takva terapija potrebna. Većina iznenadnih srčanih smrti se događa u bolesnika s preboljelim infarktom miokarda i kongestivnim zatajivanjem srca.

Trenutačno se u Hrvatskoj implantira 17 ICD uređaja na milijun stanovnika godišnje, što je dva do tri puta manje u odnosu na Sloveniju i Srbiju, pet puta manje u odnosu na Slovačku, a čak otprilike deset puta manje u odnosu na Češku. Godine 2008. najveći se broj kadioverternih defibrilatora implantirao u Zagrebu (51), a zatim u Rijeci (11), Splitu (7), Zadru (4) i Krapinskim Toplicama (2). Cilj je povećati broj implantacija koje bi spasile brojne živote jer su troškovi liječenja zanesljivi u usporedbi s nekim drugim terapijama. Naime, trošak liječenja i implantacije uređaja čiji je vijek trajanja šest godina, na godišnjoj razini iznosi otprilike 13.000 kuna. Kao usporedba, godišnja terapija bolesnika na dijalizi iznosi otprilike 130.000 kuna.